

Forfatter: Hauch, Carsten

Titel: Udrag fra En polsk Familie

Citation: Hauch, Carsten: "En polsk Familie: 1-2. - 1926", i Hauch, Carsten: *En polsk Familie: 1-2. - 1926*, udg. af POUL SCHJÆRFF, 1926-29, s. 55. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hauch01val-shoot-idm140529614130096/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: En polsk Familie: 1-2. - 1926

usynlige Net, hvori Aanderne fanges, og hvorved de bindes til en forældet Tingenes Orden, der ikke mere kan og ikke mere skal bestaa. Saalænge Hierterne hænge ved disse Sange, saalænge hænger Folket ogsaa fast ved sine Sværmerier, ved sin gamle Døvenskab, ved sine fæddefærdige Boliger. Betag Almuens sine Eventyr, saa tilstopper du Kilden til dens Daarskaber, thi Polen ligner nu hiin gamle Konge, der med en magisk Ring var bunden til et Liig, tilintetgjør hine Sange, og du har knust den magiske Ring, og Fortryllelsen er ophørt.»

»Men, min Fader! have vi Ret til at berøve Folket sine kærester Erindringer, og til at overskære de Baand, der binde det til dets Fortid?«

»Ret! Daarskab!« sagde Starosten, »have vi Ret til at berøve Drengen sin Kiephest, og drive ham fra sin kærester Leeg, paa det han kan lære Noget? Havde vi ikke denne Ret, hvorledes skulde han da vorde til Yngling og til Mand? Betragt engang den Verden, hvori vi leve, min Søn! Det er nu Tid, at du henvender dit Blik paa de store Forhold, der omgive dig. Hvad vil nu den kloge Regent? Hvad ville de Mænd, der forstaa deres Tid og skride frem med den? Hvorfor er Polen ikke meer noget selvstændigt Land? Kan du sige mig det? Eller var det maaskee ved Feighed, at vi tabte vor Rang blandt Europas Folkeslag?«

»Vore Naboers Rænker have fældet os,« svarede Adalbert blussende, »thi Feighed kiendes ikke i Polen, i Mod og Begeistring viger vort Folk ingen af dem, hvis Gierninger opfylde Verdens Aarbøger.«

»I Sværmeri viger vort Folk ingen, det er vist, men det har ikke forstaaet sin Tid, deri viger det for de Fleste, det har afsondret sig, hver Enkelt vilde være uafhængig og en Konge i sin Kreds, Alle vilde herske, Ingen vilde lyde, derved søndersplittedes Landet, og

Intet kunde trives, der skulde skee med forenede Kræfter. Paa samme Tid da i andre Stater Masserne sammensmeltede, da de Enkelte der lærte at underordne sig, blev hos os hver Enkelt mere og mere selvraadig; hvor denne Selvraadighed hersker, der forvandles selv Heltmod til fordærvelig Forvovenhed; thi hvor Midtpunktet har tabt sin bindende Kraft, hvor de særskilte Organer ikke ville underordne sig, der tiener enhver Kraftyttring i de enkelte Ledemod kun til end mere at sønderrive det Hele, og til at fremskynde Døden.»

»Sikkert findes der dog en Middelvei, paa hvilken det Enkelte kan blive i sin Værdighed, uden at det Hele forstyrres?»

»Ingen Middelvei er her mulig, et Folk, der endnu vil staae paa samme Trin, hvorpaa det stod i Middelalderen, maa gaac til Grunde; det gamle Haab, de gamle Drømme, de gamle Sange, de gamle Eventyr ere Polens Pest og dets Ulykke. Deraf opstod den sørgelige Foragt for ethvert Fremskridt, deraf kom vor Mangel af Sammenhold, vor Trods mod Fornuft og Orden, deraf kom den stærke Kløft mellem Folk og Fyrste, ja deraf kom ogsaa Almuens Dovenskab og Urcenlighed, thi saaledes vare deres Fædre før dem, og saaledes vilde de ogsaa være.»

»Alt dette kunde vel afhielpes ved mildere Midler, uden at en fremmed og fiendtlig Magt udstrakte sit Jernscepter over os.»

»Netop hiint Folk,« gjenstvarede Starosten, »hos hvilket den Herskendes Villie er Alt, og hos hvilket den Enkelte taber sig i Massen, hos hvilket Lydighed er den høieste Pligt, og Selvraadighed den høieste Brøde, netop hiint Folk, siger jeg, er bedst skikket til at være Formynder over slige forvildede Børn, som Polakkerne ere.»

Trods alle Starostens Indvendinger, hviskede dog